

MIŠINA SREĆA

Bilo je to, sada već davne, 1991. godine. Abram Borisović je odlučio da me odvede njegovom prijatelju, takođe Rusu, koji živi u naselju sagrađenom na jednom od bregova koji okružuju Jerusalem. Predložio mi je da, umesto autobusom, idemo pešice. Biće to lepa šetnja, rekao je, i prilika da vidim kako grad izgleda sa udaljenosti od sedam ili osam kilometara.

Dan je bio lep, Abram Borisović zanimljiv sagovornik, a moje, tek kupljene "biblijske sandale" iznenađujuće udobne za hodanje. Nisam ni primetio kad smo stigli u podnožje tog brda na kome su izgrađene izuzetno lepe kuće. U jednoj od njih, pod samim vrhom brega čije sam ime već zaboravio, stanovao je Miša. I njegovo prezime sam zaboravio.

Vrata nam je otvorila Mišina supruga. Rekla nam je da će Miša doći za nekoliko minuta, a da će nas ona, za to vreme, provesti kroz njihov stan. Bio sam zadivljen kako je stan lepo uređen. Ispostavilo se da je ona arhitekta i da je enterijer sama projektovala. Odvela nas je na vrtom okruženu terasu sa koje se pružao divan pogled na Jerusalem. Na terasi je bio već postavljen oveći sto i na njemu tipično ruska zakuska.

Miša je ubrzo zatim došao vidno hramljući. Na licu je imao velik ožiljak, a usta su mu bila nekako pomerena, gotovo na obrazu i zbog toga mi je, na početku našeg druženja tog dana, bilo teško da razumem šta govori. Ipak, bio je vrlo prijatan sagovornik, vedar, izuzetno obrazovan i elokventan, a njegova spoljašnost mi nije bila neprijatna, naprotiv, vedrina koja je iz čitave njegove ličnosti izbijala, bila je zarazna. Shvatio sam zbog čega mi je Abram Borisović rekao da rado odlazi kod njega.

O čemu smo sve tog dana, uz zakusku, razgovarali više se ne sećam. Zapamtio sam samo njegovu priču, priču o tome kako je ratovao. Abram Borisović ga je zamolio da mi to ispriča.

„...Bio sam u logoru. U Sibiru. Kako je tamo bilo verovatno znate. Čitali ste Solženjicina pa imate neku približnu predstavu o tome. Kažem 'približnu predstavu' jer su čak i njegove knjige nedovoljne da se sve opiše. Opisivali su naše logore mnogi, ali nisu prikazali užase koje su doživljavale naše porodice, porodice logoraša. Za nas logoraše mnogo nade nije bilo. Umirali su mnogi, od bolesti, gladi i surovih kazni. Od tuge. Od saznanja da su naši najdraži, naši roditelji, supruge, deca - obeleženi i obespravljeni samo zbog toga što smo mi u logoru. I da nade ni za njih nema.

I ubijali su nas. Za sitnicu...

...Onda je izbio rat. Onaj drugi, svetski. Do nas logoraša vesti su sporo dolazile, znali smo da su fašisti napali, ali mi o onome što se na frontu dešavalo nismo imali mnogo informacija. Ipak, bilo nam je jasno da su Nemci brzo napredovali.

Jednog dana su nas postrojili i objavili da našoj Rodjini¹ trebaju dobrovoljci. Oni koji se jave boriće sa za Rodjinu, za Sovjetski Savez i, kada se rat završi, kad pobedimo mrskog nam neprijatelja, biće pomilovani i oslobođeni svih optužbi. Oni koji u ovom ratu poginu biće smatrani herojima, a njihove porodice uživaće sve privilegije koje imaju porodice poginulih boraca. U logoru će ostati samo kukavice...

¹ Ruski: Otadžbina

...Naravno da smo se javili. Ukazala nam se nada, nekakva nada u beznađu u kome smo živeli.

Stigao sam na front kao komandir voda. Bio sam šesti komandir voda moje čete. Pet ih je već poginulo. Za kratko vreme, za svega dva ili tri meseca. Ni ja nisam dugo komandovao. Mi, bivši logoraši, išli smo ispred onih regularnih. Slali su nas da jurišamo tamo gde je bilo teško probiti se. Bilo nas je mnogo, jurišali smo, jurišali i ginuli pred žicama, ginuli na žicama, ginuli od metaka i mina, ginuli da svojim telima omogućimo prolaz regularnim jedinicama. Moralo se jurišati jer iza nas je bio onaj sa naganom². Ovako, jurišajući, bilo je neke nade. Za nas ili bar – za naše porodice. Kako su ti juriši izgledali teško je zamisliti. Ja sam uspeo da pređem žice i onda me je zakačilo“

Popio je gutljaj vina, protegao se, pa nastavio:

„... Imao sam sreću. Pogodilo me je u nogu i zakačilo po licu. Srećom, ostao sam živ. Bio sam u bolnici dugo, nogu su odsekli, a onda sam se vratio mojima i nastavio normalan život. Mislim, život onakav kakav su, u to vreme, živeli obični građani Sovjetskog Saveza. Nije to bio normalan život ali – posle logora...

...I čim je moglo, došao sam ovamo. Sada živim kao čovek. Srećan sam, ranije nisam ni mogao da zamislim takvu sreću. Imam dobru suprugu, ona radi, ja radim, prevodim, imam dobar dom i ovu terasu. Tu radim i provodim sve slobodno vreme, tu sedimo kad mi dođu prijatelji, skupi se nas desetak, družimo se i razgovaramo, uz zakusku, ali prošlost ne pominjemo. I kada sam sam, ja ovde najradije sedim, sedim i uživam. Ovakav vidik, ovakav pogled na prirodu, na Jerusalem, retko ćete naći.“

Aleksandar Ajzinberg

13.decembar 2007.

² Nagan: revolveri Nagan M 1895, kalibra 7,62 kojima su oficiri i politički komesari u Sovjetskom Savezu bili naoružani.